

قازی محمد

محمد ئەمین پىنجونى

كوردايەتى و ديموكراتى و پزگارى خوازى . كه لکه لهى بىرى
پىكخراوه يه كى نهينى و سياسى كه وته ناو ميشكى يه وه بويه ش
په يوه ندى كرد به پاپه پينه كه ي ناراراته وه كه ئىحسان نورى
پاشا سه ركرده ي ده كرد . له وكاته دا كه كرا به به ريوه به رى
مه عاريف (مدیر معارف) ي مه هاباد له زه مانی حوكومه تى
په زاخان دا هه ول و كوششيكى كه لى زورى دا بو بلاو كردنه وه ي
پوشنبىرى و په ره پيدان و كردنه وه ي قوتابخانه ي زانىارى
له ناوچه كه دا . له وكاته دا (قازى) نه مر لاهه كانى
له قوتابخانه كان كوده كردنه وه و باسى سه ره خويى ميلله تى
كوردى بو ده كردن و نه و لاوانه ي هانده دا كه چون نه م كه له
پزگار و نازاد بكن له چنگى رژيمى په زاخان و به مه شه وه
نه وه ستا به لكو هه ولى نه وه ي ده دا كه (عشائره) كورده كان يه ك
بخاو ناكوكى و دو به ره كيان له ناودا نه هيلى . له لايه كى تره وه
هه ولى يه ك بون و پىكخستنى هيزه ديموكراتى يه كانى
كورده ستانى نه دا و هه موو هيزو تواناى خوى به نه م
مه به سته پيروزو به جى يه ته رخان كردبوو .

قازى محمدى نه مر پالپشتيكى زور به هيزو به كه لك و
كه و ره بوو بو كومه له كه ي (ژ . ك) و په و اج پيدان به بىرو باوه بوو
فهلسه فه ي (ژ . ك) و پيزى لى ده گرت سه ركرده كانى خوشى
ده ويستن . جا بويه له مانگى ته شيرينى يه كه م سالى 1944 دا بوو
به نه ندا ميكي به كه لكى كومه له ، بى گومان نه ندا ميه تى قازى
له كومه له ي (ژ . ك) دا روليكى كه و ره و گرينگى بينى و ئيتىر
تپشكى باوه رى كومه له به زور جيگه ي كورده ستان دا به خش و
بلاوبووه . هه روه ها ده ورى كى كه و ره چاكى هه بوو له دروست
بوونى پارتى ديمركراتى كورده ستان دا . نه و هه ول و كوششه ي
نه و به ردى كى كارى گه رى بناغه ي دامه زراندى پارتى كه بوو ،
هه رويه ش له يه كه م كونگره ي پارتى دا كه له سالى 1945 دا به ستر
قازى هه لپزيردا به سه ره كى پارتى ديموكراتى كورده ستانى
ئيران . نه مه ش وانيشان ده دا كه له شورش و سه ركردايه تى
كردن و دانانى پىكه و به ره و پيشه وه بردنى نه و قوناغه ي
تيكوشانى ميلله تى كورده دا و دامه زراندى جه مه و ريه تى
كورده ستان بو يه كه م جار له ميژووى كه لى كورده دا قازى
هه ره مان ده ستور ده و رى گرينگى خوى بينيوه و به لكه
نه ندا زيارو پىچكه دانه رى سياسه ته كه پشى بووه . به هه مان
جور قازى نه مر له كانوونى دووه مى سالى 1946 دا بوو به سه ر

هه موو كه لى به شى خوى قوربانى داوه و كه م تازور درينى
نه كردووه له قوربانى دان و تيكوشاوه هه تا كه يشتووه
به نامانج و مافى خوى .

له م سه رزه مينه دا هيج ميلله تيك به ئاسانى سه رفرزى
وه دى نه هيناوه و ميلله تى واهه يه به ده يه ها هه زار به لكو
به مليونه ها شه هيدى داوه تا به ئاواتى شادبووه و وولاتى پزگار
كردووه . كه لى جار سه ركرده و روله ي قاره مانى نه و كه له به و
په رى غيرت مه نديوه چونه ته سه ر سى داره نه ره ي نازايه تيان
گوينى دوژمنى كه پ كردووه . به لى ميلله تى كورديش له ساله هاى
ساله وه نكولى نه كردووه له قوربانى دان . زور جار روله
قاره مانه كانى گيانيان به خشيوه به خاكى نيشتيمان . خوينى
ئاليان به سه ر لوتكه ي چيا سه ره كه شه كانى كورده ستان دا پزاهوه
بوته هه وينى هه لگيرسانه وه ي بليسه ي (نه و روزه ي شورش و
شه و قى شه به قى نه و شه وه زه نكه ي په واندوته وه كه ويستراوه
كوردى تيا بخنكىنرى .

چه نده ها جاريش روله ي نازاو به شه ره فى نه م كه له به پى
خوى و به و په رى مه ردى و غيره ته وه چونه ته به ره پتى سى داره و
سروودى فيداكارى له خو بو بردن ياندا ووتوه و چاويان به ريوه ته
بوپه ي شاخه بلنده كان په ته كه يان له ملي خويان دا گرى داوه و
به زه رده خه نه ي هيوى سه ره كه و تنه وه ووتويانه :

ئيمه نه روين . به لام خاك و ميلله تمان
هه ره نه مينى

بويه قازى محمدى نه مر له و كاته دا كه له سه ر كورسى
سى داره بوو نه م شيعره ي ووت (شيعره كه به فارسى يه نه مه
مانا كه يه تى) : نه م كاته م زور پىخوشه كه خوم له سه ر دارى
مردن و له ناوچوون نه بينم له پيناوى كوردو كورده ستانه كه م دا
سه ره رزم خوشحالم و له هه موو نه وانه ي تر كه له خواره وه ن
خوم به رزتر و بالتر نه بينم ، چونكه به نرخترين و بلندترين شت
كه گيانمه نه و نه يبه خشم به كورد . دياره نه مه ش په وشت و
خوى مروشى تيكوشه رو خاوه ن بىرو باوه رو كوله ده ره .

قازى محمدى نه مر له شارى مه هاباد له سالى 1901 دا
له خيزانينكى ئاينى و به ريزو ماقول چاوى گه شى پىرشكوى
به شاخ و كيوه كانى كورده ستان دا هه له يناو هه ر له سه ره تاي
لاويه وه چوه كورپى تيكوشان و خه بات و كورج و كولى
سياسه ته وه و ده ستى كرد به بلاو كردنه وه ي بىرو باوه رى

کوماری جه مهوریبه تی دیموکراتی کوردستان . له پاش 14 مانگ
 ه زینی پر له گيرو کیشه و دهرده سهری کوماری مه هاباد ، 14
 سگ پر زوران بازی له بهینی خيرو شهرو هیرشی دهره وه
 - یه وهی هه موو ناچهی پروژه لاتی ناوه راست . بی گومان
 گيرو کیشه و زوران بازی پروژ به پروژ به ره ی دهسه ندوله هه موو
 به که وه گه مارو دراو سوپای شیران به سه رکردایه تی زه نه رال
 ره ماری) دوژمن به کورد پروی کرده کوردستان . هیرش بو
 سه کوماری مه هابادو به چاودیری راویژی کاری نه نگلو
 سه مریکاو کوماره ساواکه ی کورد جوانه مه رگ کراو قازی و گه لی
 سه رکرده کان به ند کراون وله پروژی 31 ی نازاری سالی 1947
 سه سات 3 ی به یانی نه پروژه له مهیدانی چوارچرا له شاری
 سه هابادی خوینین نه م قاره مانه گیانی پاکی به خشی به خاک و
 سه ته وه که ی له گه له سه یفی قازی صدی قازی (3) سی
 سه ره یان بو ریزکرا .

شایانی باسه قازی نه مر که سه رکه وته سه س سیداره که
 دوتی چاوم مه به ستنه وه باله دواهه ناسه ی ژیانم دا تیر تیر
 چوم به شاخ و کیوه کانی کوردستان دا بگیرم چاوم له و میلیه ته
 مه زارو به ش خوراوه بیت که بی به ری به له به ری به نه چ و
 وولاتی نه و نه مانه ته ی من هه لگر تیبو بیده مه دهست نه و لاوه
 حیدر گه رمانه ی که هیوای دوا لوزن و له و کاته دا وه کو شیر
 هوری کردو ووتی

بژی نه ته وهی کورد ، بژی نازادی و پرگازی

(کوردستان)

نیعدام کردنی قازی محمد به هه موو دنیا دا بلا بووه گه ی
 روزنامه و نیستگه ی جیهان باسی قاره مانه یه تی قازی و
 هوری کانی هه ژاری و دامووی کورد تیک شکانی کوماری
 کوردستانیان ده کرد . له و کاته دا پروژنامه ی (نیزفستیای
 سوپه تی له ژماره ی 30 نیسانی 1947 دا ده لی :

نه وقاره مانانه که شه هیدکران له ناو میلیه ته که یاندا ریزو
 حوته ویستیکی زوریان هه بوو له سوژی گه له که یان بوون و
 تیر نه بوون به وسیاسه ته ی که نیمپریالیزم بو کوماری
 کوردستانیان دانابوو . بویه رژیمی شاو نیمپریالیزم به له یان
 کرد له نیعدامی قازی محمدو سهدری قازی و سه یفی قازی .
 سه سالی 1956 دا نه قیب شه ریفی باسی موحا که مه که ی قازی
 ده کاو ده لی : (شه ریفی نه و نه فسه ره بوو که حوکومه تی شیران
 - ینا بوو دیفاع له قازی بکات له دادا گادا) به داخه وه م بو قازی
 محمدی نه مر چونکه نه و مه رده نه ک دیفاعی له خو ی و له حقوقی
 گور - ده کرد به لکو دیفاعی له حقوقی هه موو گه لانی شیران
 - ده کردو ده لی : نه و ییاوه مه ردا نه به شیوه یه ک به رگریان
 سه یرویاوه پریشان ده کرد . سه نطق و نازایه تی دادا که یان
 به گیرایه وه نه وان موحا که مه ی نه فسه ره کانی رژیمیان کردو
 ووتیان نیمه له سه ره هه قین ، به لی به م جوړه قازی نه مر
 دبه ره یه کی پاک و شه ریفی له میژووی کورد دا به گینه پشست و هه تا
 هه تا به هه ر زیندو وه له دلی هه موو کوردیکی نیشتمان به ره وردا
 نامری قازی هه همیشه وا له توینی دلدا ده ژئ .

میرزا مارف

س . ع . شادمان

گه لی له شاعیرانمان که کوچی دوا بییان کردووه ناویان
 له سه ر پروپه ره ی پروژنامه و گوڤاره کانا کوژاوه ته وه بی نه وه ی
 خوینده وه ره کانمان یادی کوچیان بکه نه وه وه یان ناو به ناو
 له سه ریان بنووسن . یه کیک له وشاعیرانه نه م شاعیره مانه
 که باسی نه که یین و چرای پووناکي کوپی زانایان بووه . ناوی
 (مارف) ه کوپی مه لا نه حمده خه لکی سلیمانی یه ، خویندنی
 له قوتابخانه ی دینی ته واو کردووه . چونکه خوینده وار بووه
 ناوی میرزایان به سه ردا بریوه و بی یان ووتووه میرزا مارف
 نه ویش له شاعر دانانا کردوویه تی به نازناو بوخوی .

ژیانی خو ی به کاروباری میریبه وه بردوته
 سه ر ، جگه له زوبانی کوردی ، عه ره بی و فارسی و تورکی زانیوه ،
 جگه له کومه له شاعیره کانی په رتوکیکی به ناوی - حقائق وجیزه -
 داناره به کوردی که هه مووی فله سه فه و په ندو ناموژگاری یه ،
 به لام وه کوخوی نه لیت :

له نوتی غه یره نه چی قیمه تی نه دهب نه مرو

که وه ک مه تا می شکسته به که سرو که م نه روا